

FORSVARSBYGG

KJV HORTEN 160049

Miljøoppfølgingsplan

20.03.2022

Prosjektleder: Bjørn Vegard Løkstad

Kontaktperson miljø: Tore Joranger

Entrepriseform: Utførelsesentreprise

Oppfølging av miljøkravene: Denne planen skal påbegynnes når forprosjekt starter og oppdateres i detaljprosjektering og byggefase. Prosjektleder kvitterer i prosjektportalen at miljøoppfølgingsplan er oppdatert for hver prosjektfase

Rapportering: Oppgaven med å utarbeide, oppdatere og distribuere miljøoppfølgingsplanen er delegert:

Prosjektfase	Funksjon	Kontaktperson	E-post
Forprosjekt			
Detaljprosjektering			
Utførelse			

Forsvarsbyggs miljøstrategi

Forsvarsbygg har som strategisk ambisjon å være den beste totalleverandøren av eiendom, bygg og anlegg til Forsvarssektoren i fred, krise og krig. Et godt miljøarbeid er en viktig del av dette og avgjørende for at forsvarssektoren skal kunne bidra til et bærekraftig samfunn.

I Forsvarsbyggs miljøstrategi for perioden 2020-2024 har vi fokusert på tre satsningsområder:

- * Redusere klimaavtrykket. Vi skal legge til rette for reduserte klimagassutslipp i forsvarssektoren. Våre viktigste påvirkningsmuligheter er energiledelse, bruk av fornybar energi og krav til leverandører av varer og tjenester. Vi skal jobbe for sirkulære løsninger og legge vekt på redusert ressursbruk, ombruk og økt
- * Minimere miljøpåvirkning. Vi skal legge til rette for at Forsvaret kan bruke og utvikle sine øvingsarealer, anlegg og leire over lang tid, og samtidig redusere ulempene for miljø og samfunnet. Gjennom forebyggende og avbøtende tiltak skal vi begrense støy, redusere forurensende utslipp til vann og grunn, samt hindre
- * Ta samfunnsansvar. Vi skal forvalte eiendommene våre slik at naturmiljø og naturmangfold tas vare på, og at sårbare og truede arter bevares. Vi skal sikre at kulturhistoriske verdier ikke går tapt og at festningene skal

Prosjektets miljømål

Prosjektets miljømål skal støtte opp under Forsvarsbyggs miljøstrategi og bidra at strategien oppfylles.

Prosjektets generelle målsetninger er:

- * oppnå løsninger som bidrar til et redusert klimagassavtrykk i sektoren
- * gjennomføre prosjektet uten skader på ytre miljø
- * om mulig å utnytte tilgjengelige naturarealer for tiltak som bidrar til økt biologisk mangfold

Prosjektet skal gjennom eget og leverandørers arbeid innfri disse målene.

Lokale føringer og krav

- * Gjennomføre sanering av områdene "strand nord" og "strand nord indre" slik at fremtidig bruk ikke medfører helsefare eller har andre negative konsekvenser for brukerne.
- * Det skal ikke forekomme spredning av forurensning fra områdene slik at det har miljøskadelige konsekvenser for omkringliggende områder eller nærmeste resipient (Oslofjorden).
- * Eksisterende forurensning i sedimentene utenfor «strand nord» skal ikke medføre helsefare eller ha andre negative konsekvenser for brukere av områdene, og heller ikke ha miljøskadelige konsekvenser for
- * Forskrift om fremmede organismer og naturmangfoldloven § 6 regulerer håndtering av fremmede arter. Saneringsarbeid på området skal i tråd med forskriften ikke føre til spredning av fremmede arter som kan
- * Saneringsarbeidene skal utføres på en slik måte at håndtering og disponering av massene ikke har negative helse- eller miljøkonsekvenser.

ID	Krav	Dokumentasjon	Gyldig kontrakts krav	Ansvarlig eller delegert ansvar	Forprosjekt	D. Prosjektering	Utførelsesfase	Oppfølging	Referanse til dokumentasjon
1	MILJØLEDELSE								
1.1	Entreprenør skal ha på plass et fungerende miljøstyringssystem med rutiner og struktur som viser hvordan Entreprenøren ivaretar relevante miljøhensyn knyttet til tjenestene som leveres.	Dokumentasjon på sertifisering etter en av disse tre ordningene: Miljøfyrtårn, EMAS eller ISO 14001 fremlegges 14 dager etter kontraktsinngåelse. Andre tilsvarende miljøledelsessystemer vil også kunne aksepteres, men da etter at disse er vurdert fra tilsendt dokumentasjon.	Ja	Entreprenør			X		Fast krav i MOP Del III-B1
1.3	Entreprenøren skal være medlem i en miljømessig forsvarlig returordning for sluttbehandling av emballasje eller oppfyller forpliktelsen gjennom tilsvarende egen returordning. Dersom Entreprenøren er av den oppfatning at han ikke kommer til å benytte emballasje, skal han senest ved kontraktsinngåelsen sende en skriftlig erklæring til Byggherren om dette.	Medlemsbevis fra Grønt Punkt Norge AS eller tilsvarende ordning fremlegges senest ved kontraktsinngåelse.	Ja	Entreprenør			X		Del III-B1
2	BYGGEPLASS OG UTEOMRÅDER								
2.1	Fornybare energikilder skal benyttes for anleggs- og brakkerigg. Mineralolje og fossil gass kan ikke benyttes til oppvarming. Elektrisitetsforbruk til anleggs- og brakkerigg skal så langt det er praktisk mulig bli dekket av eksisterende nett.	Befaring fra Byggherre på byggeplass og byggemøter. Kontrolleres i byggemøter og dokumenteres i referat.	Ja	Entreprenør			X		
2.3	Anleggsmaskiner skal bruke biodrivstoff fra en sertifisert bærekraftig kilde i henhold til produktforskriften kapittel 3 §3-5 til § 3-9 og skal tilfredsstillende EN 15940	Oversikt som viser hvilke maskiner og utstyr som skal brukes i prosjektet. I hvilken grad de er fossilfrie og utslippsfrie, og hvilken energibærer de bruker.		Forsvarsbygg Entreprenør (utførelsesfase)	X		X	Forsvarsbygg må vurdere om dette er et relevant krav.	
2.4	Lagring og påfylling av olje, drivstoff og kjemikalier skal skje på en sikker måte, slik at drivstoff- og oljesøl ikke oppstår. Det skal ikke foregå påfylling nærmere enn 10 m fra vann og vassdrag eller overvannskum. Tanker skal sikres mot påkjørsel.	Entreprenøren skal gjennomføre jevnlig kontroll. Protokoll fra kontrollen skal være tilgjengelig for Byggherre.	Ja	Entreprenør			X		Del III-B1

ID	Krav	Dokumentasjon	Gyldig kontrakts krav	Ansvarlig eller delegert ansvar	Forprosjekt	D. Prosjektering	Utførelsesfase	Oppfølging	Referanse til dokumentasjon
2.5	Dersom det under anleggs- og byggearbeider oppdages antatte kulturminner i grunnen skal arbeidet straks stanses. Kulturminnemyndighetene skal varsles umiddelbart.	Inkluderes i Entreprenørens beredskapsplan.	Ja	Entreprenør			X	Det er allerede utført kulturminne-søk i aktuelt område. Det er registrert en gammel utskipningsrampe for sjøfly, som ikke skal skades. Rampen ligger rett sør for aktuelt saneringsområde.	
2.6	Prosjekterende skal utarbeide en plan for massehåndtering på byggeplassen som utkwitterer følgende krav: * Plassering (inkl. mellomlagring) av masser skal ikke føre til forringelse av natur eller avrenning til våtmark, vann og vassdrag. * Massehåndteringen må skje uten tilførsel/spredning av fremmede arter med svært høy eller høy risiko (se artsdatbanken). * Revegetering skal fortrinnsvis skje med stedegne arter. Tilførte masser skal ikke bestå av torvjord. * Masser i størst mulig grad gjenbrukes stedlig.	Massehåndteringsplan skal foreligge og godkjennes av Byggherre før arbeid starter. Oppfølging kontrolleres i byggemøter og dokumenteres i referat.	Ja	Prosjekterende		X		Det er utarbeidet en tiltaksplan som gir føringer for massehåndteringen på saneringsområdet.	Se tiltaksplan 10228458-RIGm-RAP-001_Rev01 og tegning 10228458-RIGm-TEG-SN009_Rev01.
2.7	I noen tilfeller er det krav eller ønske om å bevare eksisterende vegetasjon/sårbare arealer i og ved anleggs- og byggeområder. Disse skal merkes tydelig av Entreprenøren etter anvisning av Byggherre. Entreprenøren har ansvaret for å beskytte vegetasjonen/områder og ta nødvendig hensyn for å unngå skade.	Befaring fra Byggherre på byggeplass og byggemøter. Kontrolleres i byggemøter og dokumenteres i referat.	Ja	Entreprenør			X	Forsvarsbygg har registrert et område med rødlistearter (planten bukkebeinurt) rett nord for saneringsområdet. Dette området skal ikke røres, men bør likevel merkes i felt. Det er også nylig registrert et lite område med den rødlistede plantarten neslesnyltetråd rett vest for den nordlige delen av saneringsområdet. Dette området skal ikke røres, men bør likevel merkes i felt. Ellers er det registrert et område med ålegresseng i bukten utenfor saneringsområdet. Forekomsten skal ikke berøres/tilslemmes av saneringsarbeidet.	Se kap. 3 i tiltaksplan 10228458-RIGm-RAP-001_Rev01, samt Forsvarsbygg sitt notat om kartlegging av biologisk mangfold.
2.8	Vassdrag og kantvegetasjon til vassdrag skal ikke berøres av tiltaket med mindre det foreligger en tillatelse fra rette myndighet.	Relevante tillatelser må være innhentet i god tid før anleggsperioden starter.	Ja	Prosjekterende		X		Saneringsområdet grenser til sjø. Det skal ikke være noe utslipp til sjø, og det er derfor ikke søkt om noen utslippstillatelse. Det skal tilstrebes at tiltaket ikke medfører noen uhellsutslipp av forurensede partikler til sjø. Massene det skal graves i består av middels sand med lite finstoff. Saneringen vil foregå fra land mot sjø, for å lengst mulig opprettholde en barriere mot sjøen.	

ID	Krav	Dokumentasjon	Gyldig kontrakts krav	Ansvarlig eller delegert ansvar	Forprosjekt	D. Prosjektering	Utførelsesfase	Oppfølging	Referanse til dokumentasjon
2.10	Undersøke i kartgrunnlag om bygging/tiltak berører eller ligger i nærhet til: verneområder, truede arter og naturtyper (herunder fredede arter, prioriterte arter og utvalgte naturtyper), vassdrag og kantsoner til vassdrag. - Vurdere om kunnskapsgrunnlaget er godt nok (jf. naturmangfoldloven). - Gjennomføre søk i kartgrunnlag etter historisk forurensning eller ammunisjon. - Gjennomføre også søk i kartgrunnlag etter kulturhistoriske verdier som kan komme i konflikt med utbygging.	Vurdering/rapport som avklarer eventuelle konflikter med naturmiljø og kulturminner og historisk forurensning.	Ja	Forsvarsbygg		X		Det er allerede utført kulturminne-søk i aktuelt område. Det er registrert en gammel utskipningsrampe for sjøfly, som ikke skal skades. Det er utført miljøgeologiske grunnundersøkelser på området, og utarbeidet tiltaksplan for forurenset grunn. Det er gjennomført kartlegging av biologisk mangfold på området. Tiltak for å håndtere naturverdier og fremmede arter er vist i tiltaksplan for forurenset grunn.	Se tiltaksplan 10228458-RIGm-RAP-001_Rev01, samt Forsvarsbygg sitt notat om kartlegging av biologisk mangfold.
3	ENERGI								
4	GJENVINNING OG AVFALL								
4.4	Ombruk av rivingsmasser ved sanerings- og rehabiliteringstiltak skal vurderes.	Dokumenteres i detaljprosjektering og konkretiseres i massedisponeringsplan.		Prosjekterende		X		Det er utført en miljøgeologisk grunnundersøkelse og en risikovurdering. Risikovurderingen konkluderer med at masser i tilstandsklasse 3, og noe masser i tilstandsklasse 4 kan gjenbrukes på området.	Se tiltaksplan 10228458-RIGm-RAP-001_Rev01 og tegning 10228458-RIGm-TEG-SN009_Rev01.
4.9	Farlig avfall skal håndteres etter krav i Avfallsforskriften kapittel 11. Slam fra renseanlegg/oljeutskillere eller andre innretninger som brukes av Entreprenøren skal til godkjent deponi.	Befaring fra Byggherre på byggeplass og byggemøter.	Ja	Entreprenør			X	Kan være relevant i forhold til eventuelt farlig avfall som genereres av entreprenør (oljesøl o.l.). Rett håndtering av forurensete masser (klassifisert som farlig avfall) er inkludert i punkt 2.6.	
5	HELSE OG MILJØFARLIGE STOFFER								
5.2	Sørge for klassifisering, merking og dokumentasjon (HMS datablad) av farlige kjemiske stoffer og stoffblandinger i henhold til gjeldende regelverk (CLP). Produktene skal også emballeres og lagres på en forsvarlig måte.	Det skal foreligge tilgjengelig digitalt stoffkartotek. Entreprenøren skal kontinuerlig oppdatere stoffkartoteket med sikkerhetsdatablad, og disse skal være tilgjengelig på alle rigg-områder. HMS databladene skal inn i FDV dokumentasjonen.	Ja	Entreprenør			X		Del III-B1
6	MATERIALKRAV								

ID	Krav	Dokumentasjon	Gyldig kontrakts krav	Ansvarlig eller delegert ansvar	Forprosjekt	D. Prosjektering	Utførelsesfase	Oppfølging	Referanse til dokumentasjon
6.5	Produkter og varer som er miljømerket (Svanemerket, EU-blomst e.l.) eller på annen måte kan dokumenteres å ha gode miljøprestasjoner, skal velges fremfor produkter som det ikke kan framskaffes slik dokumentasjon for.	Befaring fra Byggherre på byggeplass og byggemøter. Verifisering av følgende produktgrupper, maling, sparkel, lim og gulvbelegg samt trefiberplater og sponplater.	Ja	Entreprenør			X		
7	UTSLIPP TIL VANN JORD OG LUFT								
7.1	I alle anleggsområder skal status mht. ev forurensning i grunnen dokumenteres før graving.	Vurdering om det er kjent forurensning på lokaliteten eller om det er mistanke om forurensning.	Ja	Prosjekterende		X		Det er utført en miljøgeologisk grunnundersøkelse på aktuelle områder.	Se tiltaksplan 10228458-RIGm-RAP-001_Rev01. Se også krav i tillatelsen fra Statsforvalteren.
7.2	Ved påvist/mistanke om forurensning skal det utarbeides en tiltaksplan for håndtering av forurenset grunn, i tråd med Forurensningsforskriftens kapittel 2.	Utarbeide tiltaksplan dersom kartlegging viser at anleggsområdet har forurenset grunn.	Ja	Prosjekterende		X		Det er utført en miljøgeologisk grunnundersøkelse på aktuelle områder.	Se tiltaksplan 10228458-RIGm-RAP-001_Rev01.
7.3	Entreprenøren skal ha en beredskap for å håndtere forurensede masser eller forurenset vann/forurenset væske eller andre uhell som kan forårsake forurensning. Eventuelle utslipp av kjemikalier, drivstoff etc. skal varsles i henhold til varslingsinstruks, til nødretter og brann, redning og plasstjenesten (BRP) der det er relevant, og Forsvarsbygg.	Entreprenør skal utarbeide beredskapsplan i tilfelle forurensede masser oppdages under gjennomføring. Entreprenør skal gjøre seg kjent gjeldende varslingsinstrukser på området.	Ja	Entreprenør			X	Entreprenør må ha en beredskapsplan for å håndtere eventuelle søl/spill av kjemikalier/olje. Absorbenter og lenser skal være tilgjengelig på området. Brukte adsorbenter håndteres som farlig avfall. Fri fase olje og oljeblandet vann samles opp av sugebil og leveres til godkjent mottak.	Se kap. 13.11 i tiltaksplanen 1028458-RIGm-RAP-001_Rev01.